1 Ιανουαρίου 2023

Μνήμη Ἁγίου Βασιλείου (Κολ. β΄ 8-12) (Διονύσιος Ψαριανός Μητροπολίτης Σερβίων καί Κοζάνης (+))

Ορθοδοξία και Ορθοπραξία / Θεολογία και Ζωή / Ορθόδοξη πίστη

Ἀγαπητοὶ χριστιανοί,

Ἡ Ἐκκλησία μας ἑορτάζει σήμερα μαζὶ μὲ τὴν περιτομὴ τοῦ Κυρίου καὶ τὴ μνήμη τοῦ ἁγίου Βασιλείου, ποὺ εἶναι μέγας Ἱεράρχης καὶ οἰκουμενικὸς Διδάσκαλος. Σύμφωνα μὲ τὴν τυπικὴ διάταξη, Ἀπόστολος διαβάζεται σήμερα τοῦ Ἁγίου καὶ Εὐαγγέλιο τῆς Περιτομῆς. Φαίνεται καὶ σὲ τοῦτο ἡ μεγάλη τιμὴ τῆς Ἐκκλησίας πρὸς τὸν ἅγιο καὶ σοφὸ Ἱεράρχη. Μόνο ποὺ τὸ σημερινὸ ἀποστολικὸ Ἀνάγνωσμα εἶναι βαθὺ σὲ θεολογικὰ νοήματα γι\' αὐτὸ προσέχετε ποὺ θὰ τὸ ξαναδιαβάσουμε, ἐξηγημένο τώρα στὴ δική μας ἁπλοελληνικὴ γλώσσα.

Ἀδελφοί, προσέχετε μὴ καὶ σᾶς ξεγελάση κανένας μὲ τὴ φιλοσοφία καὶ τὴν κούφια κι ἀπατηλὴ γνώση, κατὰ ποὺ διδάσκουνε καὶ λένε οἱ ἄνθρωποι, σύμφωνα μὲ τὴ νοοτροπία τοῦ κόσμου κι ὄχι καθὼς διδάσκει καὶ λέει ὁ Χριστός. Γιατί ὁ Χριστὸς δὲν εἶναι ἕνας ἄνθρωπος, ἀλλὰ μέσα στὸ ἀνθρώπινο σῶμα του κατοικεῖ ὅλη ἡ θεότητα, καὶ σεῖς, ἑνωμένοι μαζί του, εἴσαστε γεμάτοι ἀπὸ κάθε ἀληθινὴ σοφία καὶ γνώση. Ὁ Χριστὸς εἶναι πάνω ἀπὸ κάθε ἀρχὴ καὶ ἐξουσία στὸν οὐρανὸ καὶ στὴ γῆ καὶ σεῖς, ὄχι πιὰ μὲ τὴν ἀρχαία περιτομή, μὰ μὲ τὴν περιτομὴ τοῦ Χριστοῦ, ποὺ δὲν γίνεται ἀπὸ χέρι ἀνθρώπου, κόψατε καὶ βγάλατε ἀπὸ πάνω σας τὶς ἁμαρτίες τῆς σαρκός, καὶ ταφήκατε μαζὶ μὲ τὸ Χριστὸ στὸ βάπτισμα, ὅπου καὶ ἀναστηθήκατε μαζί του, μὲ τὴν πίστη στὴ δύναμη τοῦ Θεοῦ, ποὺ ἀνάστησε τὸ Χριστὸ ἀπὸ τοὺς νεκρούς.

Σὲ πολλὰ μέρη τῆς θείας Γραφῆς, ἀγαπητοί μου ἀδελφοί, διαβάζουμε τὴ λέξη «βλέπετε», ποὺ θὰ πῆ· ἔχετε τὰ μάτια σας ἀνοιχτά, κι ὅπως τὸ ἐξηγήσαμε σήμερα ἐμεῖς, προσέχετε. Γιατί ἀληθινὰ ὁ βίος τοῦ ἀληθινοῦ χριστιανοῦ εἶναι μία προσοχὴ σὲ ὅλα· σὲ ὅ,τι βλέπει καὶ σὲ ὅ,τι ἀκούει, σὲ ὅ,τι σκέφτεται καὶ σὲ ὅ,τι λέγει, σὲ ὅ,τι θέλει καὶ σὲ ὅ,τι κάνει. Σὲ ὅλα ἐτοῦτα ὁ χριστιανὸς προσέχει καὶ φυλάγεται, κι ὅπως τὸ γράφει ἀλλιώτικα ὁ Ἀπόστολος σὲ μία του ἐπιστολὴ· «νήφει ἐν πᾶσι»,

δηλαδὴ ἔχει ξεκάθαρη σκέψη σὲ ὅλα κι εἶναι τοποθετημένος ὀρθὰ κι ἀπέναντι στὸν ἑαυτό του κι ἀπέναντι στὸν κόσμο.

Ἐκεῖνοι ποὺ δὲν προσέχουν καὶ δὲν φυλάγονται, «οἱ ἀφυλάκτως βιοῦντες», ὅπως λέγει κάπου ὁ Μέγας Βασίλειος, αὐτοὶ εἶναι ὅσοι δὲν καταλαβαίνουν τὸν κίνδυνο γύρω τους καὶ μέσα τους καὶ δὲν φοβοῦνται γιὰ τὴ σωτηρία τους. Γιατί φόβος καὶ ἀγωνία σὲ πιάνει, ὅταν καλὰ σκεφτῆς τὴ σωτηρία σου, κι ἀνοίξῃς τὰ μάτια σου σὲ τόσους κινδύνους ποὺ γύρω σου καὶ μέσα σου τὴν ἀπειλοῦνε. Γι\’ αὐτὸ ἡ θεία Γραφὴ συχνὰ πυκνὰ λέγει τὸ «βλέπετε» καὶ τὸ «γρηγορεῖτε», ποὺ καὶ τὰ δύο θέλουν νὰ ποῦν τὸ ἴδιο πράγμα, ἔχετε δηλαδὴ τὰ μάτια σας ἀνοιχτά, μὴν κοιμώσαστε, προσέχετε. Κι ὅπως εἴπαμε, οἱ κίνδυνοι δὲν εἶναι μόνο γύρω μας εἶναι καὶ μέσα μας· καὶ μάλιστα αὐτοὶ εἶναι οἱ μεγάλοι κίνδυνοι, αὐτοὶ ποὺ μᾶς ἀπειλοῦνε μέσα μας. Ὅταν προσέξουμε σ\’ αὐτοὺς τοὺς κινδύνους, τότε κι ὅλους τοὺς ἐξωτερικούς τοὺς ἐξουδετερώνουμε· ὅταν ὅμως δὲν φυλάξουμε καλὰ κι ἀφήσουμε ἀμολυτὸ τὸν ἑαυτό μας, τότε σὲ κανένα ἀπὸ τοὺς ἔξω κινδύνους δὲν κατορθώνουμε ν\’ ἀντισταθοῦμε. Γι\’ αὐτὸ κάπου λέγει ἡ Παλαιὰ Διαθήκη, «πρόσεχε σεαυτῷ», δηλαδὴ πρόσεχε στὸν ἑαυτό σου.

Ἐπάνω σ\’ αὐτὸ τὸ «πρόσεχε σεαυτῷ» ἔχουμε μία ἐξαίρετη ὁμιλία τοῦ Μεγάλου Βασιλείου, ἀπὸ τὴν ὁποία θὰ μεταφέρουμε τώρα ἐδῶ μερικὰ κομμάτια, ἐξηγημένα στὴ δική μας ἁπλὴ γλώσσα. Ὁ Ἀπόστολος μᾶς λέγει σήμερα νὰ προσέχουμε μήπως καὶ μᾶς ξεγελάσῃ κανένας μὲ τὴ φιλοσοφία· δὲν ἐννοεῖ κάθε φιλοσοφία, μὰ ὅπως τὸ ἐξηγεῖ, ἐννοεῖ τὴν κούφια γνώση, ποὺ ἀκούει στὸ μεγάλο ὄνομα τῆς φιλοσοφίας, μὰ εἶναι μία πλάνη καὶ μία ἀπάτη, γιατί δὲν ἔχει γερὰ στηρίγματα ἔξω ἀπ\’ ὅσα λένε μεταξύ τους ἄνθρωποι κι ἀπ\’ ὅσα σκέφτονται μέσα στὰ φυσικὰ καὶ περιωρισμένα ὅρια ἐτούτου τοῦ κόσμου. Ἂς ἀκούσουμε ὅμως τώρα πῶς φιλοσοφοῦνε οἱ Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας καὶ οἱ Ἅγιοι τοῦ Θεοῦ, στηρίζοντας τὴ σκέψη τους στὸ λόγο τῆς θείας Γραφῆς καὶ στὴ διδασκαλία τοῦ Χριστοῦ.

«Πρόσεχε σεαυτῷ» ἀγαπητοί μου ἀδελφοί, λέγει ἡ θεία Γραφὴ καὶ ὁ Ἱερὸς Πατέρας τῆς Ἐκκλησίας διδάσκει. Πρόσεχε στὸν ἑαυτό σου, γιὰ νὰ \’σαι ἱκανὸς νὰ ξεχωρίσῃς ἐκεῖνο ποὺ βλάφτει ἀπὸ κεῖνο ποὺ ὠφελεῖ. Πρόσεχε στὸν ἑαυτό σου, δηλαδὴ ἐξέταζε καὶ φύλαγε τὸν ἑαυτό σου ἀπὸ κάθε μεριά. Ἔχε ἀκοίμητα τὰ μάτια τῆς ψυχῆς σου στὴ φύλαξη τοῦ ἑαυτοῦ σου, γιατί, ὅπως πάλι λέγει ἡ θεία Γραφή, διαβαίνεις μέσα ἀπὸ πολλὲς παγίδες. Νὰ \’χῃς λοιπὸν τὰ μάτια τοῦ ζαρκαδιοῦ καὶ τὰ φτερὰ τοῦ ἀετοῦ· τὸ ζαρκάδι βλέπει καλὰ καὶ ξεφεύγει τὰ βρόχια, ὁ ἀετὸς πετᾶ ψηλὰ καὶ γλυτώνει ἀπὸ τὶς παγίδες.

Πρόσεχε στὸ ἑαυτό σου· δηλαδὴ μήτε σὲ ὅσα εἶναι δικά σου μήτε σὲ ὅσα εἶναι γύρω σου, μὰ στὸν ἑαυτό σου πρόσεχε. Γιατί ἄλλο εἴμαστε ἐμεῖς, ἄλλο τὰ δικά μας κι ἄλλο τὰ γύρω μας· ἐμεῖς εἴμαστε ἡ ψυχὴ κι ὁ λογισμός, δικό μας εἶναι τὸ σῶμα

καὶ οἱ αἰσθήσεις, γύρω μας εἶναι τὰ χρήματα, οἱ τέχνες καὶ τὸ βίος.

Πρόσεχε στὸν ἑαυτό σου· μήτε στὰ φθαρτὰ νὰ προσκολληθῆς σάμπως νὰ εἶναι αἰώνια, μήτε τὰ αἰώνια νὰ περιφρόνησης τάχα πὼς περνοῦν καὶ φεύγουν. Νὰ βλέπης ψηλότερα ἀπὸ τὸ σῶμα σου, γιατί αὐτὸ περνᾶ καὶ φεύγει καὶ νὰ \'χης ἐπιμέλεια γιὰ τὴν ψυχή σου, γιατί αὐτὴ εἶναι πράγμα ἀθάνατο.

Πρόσεχε στὸν ἑαυτό σου, γιὰ νὰ ξέρης τὴν ὑγεία καὶ τὴν ἀρρώστια τῆς ψυχῆς σου· γιατί πολλοὶ ἀπὸ μεγάλη ἀπροσεξία εἶναι ψυχικὰ ἄρρωστοι βαρειὰ κι ἀθεράπευτα καὶ μήτε αὐτὸ δὲν τὸ ξέρουν, πὼς εἶναι δηλαδὴ ἄρρωστοι.

Πρόσεχε στὸν ἑαυτὸ σο· νὰ ἔχης ξεκάθαρο λογισμό, νὰ σκέφτεσαι καὶ νὰ βουλεύεσαι, νὰ χρησιμοποιῆς τὸ σήμερα καὶ νὰ προνοᾶς γιὰ τὸ αὔριο. Νὰ μὴν ἀφήνης τὸ σήμερα νὰ πηγαίνη ἀπὸ τεμπελιά σου χαμένο καὶ νὰ ζῆς μὲ τὸ αὔριο σάμπως νὰ τὸ \'χης στὸ χέρι. Αὐτὴ τὴν ἀρρώστια τὴν ἔχουν οἱ νέοι· ἀπὸ ἀλαφράδα τοῦ μυαλοῦ θαρροῦν πὼς ἔχουν στὸ χέρι ἐκεῖνα ποὺ ὀνειρεύονται.

Πρόσεχε στὸν ἑαυτό σου, πάψε δηλαδὴ νὰ περιεργάζεσαι τί κάνει ὁ καθένας· μὴ δίνεις καιρὸ στὸ λογισμό σου νὰ ἐξετάζη τὴν ξένη ἀρρώστια, ἀλλὰ στρέψε τὰ μάτια τῆς ψυχῆς σου κι ἐρεύνα τὴ δική σου κατάσταση. Γιατί πολλοί, ὅπως λέγει ὁ Κύριος, προσέχουνε τὸ ἄχυρο στὸ μάτι τοῦ ἀδελφοῦ τους καὶ δὲν βλέπουνε τὸ δοκάρι στὸ μάτι τὸ δικό τους.

Πρόσεχε στὸν ἑαυτὸ σου· κι ἂν εἶσαι πλούσιος, μὴν τὸ παίρνεις ἐπάνω σου· κι ἂν εἶσαι φτωχός, μὴν πέφτεις σὲ ἀπόγνωση. Ὁ πλούσιος, πρόσεχε στὸν ἑαυτό σου καὶ θυμήσου πὼς εἶσαι χῶμα καὶ θὰ πᾶς στὸ χῶμα. Ὅταν θυμᾶσαι ποιὸς εἶσαι δὲν θὰ περιφανευτῆς ποτέ. Κι ὁ φτωχός, μὴν ἀπελπίζεις τὸν ἑαυτό σου καὶ μὴν πέφτεις σὲ ἀπόγνωση πὼς τάχα τίποτα καλὸ δὲν ἔχεις. Πρῶτα ἀπ\' ὅλα θυμήσου πὼς εἶσαι ἄνθρωπος, μόνο ἐσὺ ἀπ\' ὅλα τὰ ζῶα πλασμένος μὲ τὸ χέρι τοῦ Θεοῦ.

Ἀγαπητοὶ χριστιανοί,

Ὁ ἅγιος Βασίλειος, πὼς τὸ ἀκούσαμε παραπάνω, μᾶς διδάσκει πῶς πρέπει νὰ χρησιμοποιοῦμε τὸ σήμερα καὶ πῶς πρέπει νὰ προνοοῦμε γιὰ τὸ αὔριο, τί θέση δηλαδὴ πρέπει νὰ παίρνουμε μέσα στὸ χρόνο τῆς ζωῆς μας. Μὲ τὴν εὐκαιρία λοιπὸν ποὺ σήμερα μπαίνουμε σὲ καινούργιο χρόνο, ἔχουμε κι ἐδῶ νὰ ποῦμε στὸν καθέναν· «πρόσεχε σεαυτῷ», πρόσεχε στὸν ἑαυτό σου, πῶς χρησιμοποιεῖς τὸ χρόνο σου, πῶς περνᾶς τὸν καιρό σου. Γιατί ὁ χρόνος εἶναι πολύτιμο κεφάλαιο στὴ ζωὴ μας· δυὸ φορὲς δὲν ἔχουμε τὸν ἴδιο χρόνο, καὶ κάθε στιγμὴ ποὺ περνᾶ ἤ μᾶς φέρνει κοντὰ στὸ Θεὸ ἤ μᾶς ξεστρατίζει ἀπὸ τὸ δρόμο τῆς σωτηρίας μας. Σήμερα λοιπὸν ποὺ ὅλοι μοιράζουν εὐχὲς γιὰ τὸν καινούργιο χρόνο, ἡ δική μας εὐχὴ εἶναι· νὰ ἔχετε βέβαια ὅλοι στὰ σπίτια σας ὑγεία καὶ χαρὰ ἀπὸ τὸ Θεό, μὰ καὶ νὰ

προσέχετε μὲ φόβο μὴν τύχη κι ὁ χρόνος τῆς ζωῆς σας πηγαίνει χαμένος, καθὼς ἀκριβῶς τὸ γράφει ὁ ἀπόστολος Πέτρος· «ἐν φόβῳ τὸν τῆς παροικίας ὑμῶν ἀναστράφητε χρόνον». Ἀμήν.

Πηγή: agiazoni.gr